

Sygn. akt VIII U 1697/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy T. Ś. (Ś.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 30 czerwca 2014 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1697/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30.06.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu T. Ś. (Ś.) prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227.) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia organ rentowy wyjaśnił, że przyczyną odmowy przyznaniażądanego świadczenia jest brak wykazania jakiegokolwiek okresu pracy w warunkach szczególnych.

W szczególności, ZUS nie uwzględnił pracy wykonywanej przez w/w w warunkach szczególnych od 2.11.1987 r. do 31.12.1998 r. na stanowisku łączonym, tj. stanowisku maszynisty sprężarek i dmuchaw oraz konserwatora sprzętu przeciwpożarowego. Zdaniem organu rentowego wykonywanie pracy na różnych stanowiskach, chociażby w obszarze tego samego działu i pozycji zarządzenia resortowego, wyklucza możliwość przyjęcia, iż został spełniony wymóg wykonywania prac stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla danego stanowiska.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony. Skarżący wniósł o zmianę decyzji ZUS, poprzez przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu odwołania podniósł, że w okresie od stycznia 1979 r. do 1.11.1987 r. pracował w charakterze operatora sprężarek na stacji sprężarek, a w trakcie zatrudnienia od 2.11.1987 r. do 15.05.2002 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności na stanowisku maszynisty sprężarek i dmuchaw.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. ZUS wskazał nadto, że odwołujący wprawdzie dołączył do akt organu rentowego świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 10.06.2014 r. wystawione przez Zakład (...) Sp. z o.o. w R. za okres zatrudnienia od 2.11.1987 r. do 15.05.2002 r., przy czym pracodawca wystawiający ten dokument wymienił pracę związaną z bezpośrednią obsługą sprężarek, co pozostaje w rozbieżności ze stanowiskiem faktycznie zajmowanych przez ubezpieczonego. Skarżący bowiem jak wynika z tego świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych był zatrudniony na stanowisku maszynisty sprężarek i dmuchaw - konserwatora sprzętu p.poż, a to w przywołanym przez pracodawcę wykazie nie figuruje.

Organ rentowy wyjaśnił również, że brak jest podstaw by zaliczyć do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okres od 1.01.1979 r., ponieważ odwołujący nie przedłożył świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionego przez pracodawcę lub jego następcę prawnego, z kolei w świadectwie z dnia 10.06.2014 r. pracodawca potwierdził jednoznacznie wykonywanie przez odwołującego pracy w warunkach szczególnych tylko w okresie od 2.11.1987 r. do 15.05.2002 r.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony urodził się (...) Odwołujący jest członkiem OFE, przy czym wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa, a nadto udowodnił ponad 25-letni staż okresów składkowych i nieskładkowych.

W dniu 10.06.2014 r. skarżący złożył wniosek o emeryturę w wieku emerytalnym niższym niż 65 lat.

W konsekwencji powyższego organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 30.06.2014r., której legalność podlega kontroli sądowej w niniejszej sprawie.

Odwołujący był zatrudniony w zakładzie (...) od 1.09.1969 r. na podstawie umowy o pracę z pracownikiem młodocianym o szkolenie w zawodzie tokarza na okres do 30.06.1972 r. Następnie odbył tam staż i kontynuował zatrudnienie aż do 29.10.1974r., tj. momentu gdy został zwolniony w związku z powołaniem do odbycia zasadniczej służby wojskowej z której powrócił 5.11.1976 r., a 2.11.1976 r. (...) Fabryka (...) ponownie zawarła z nim umowę o pracę na stanowisku tokarza.

Z dniem 21.04.1977r. ubezpieczony został przeniesiony do Zakładu (...) w R. na stanowisko tokarza z obowiązkiem pełnienia funkcji konserwatora sprzętu przeciwpożarowego. Do zadań związanych z pełnieniem funkcji konserwatora należało prowadzenie szkoleń teoretycznych i taktycznych sekcji służb przeciwpożarowych i pogotowi wydziałowych, prowadzenie bieżącej konserwacji sprzęty gaśniczego i pożarniczego. W okresie od 1 do 10.02.1978r. ubezpieczony przebywał na szkoleniu referentów ochrony przeciwpożarowej.

[dowody: umowa o pracę z pracownikiem młodocianym z 29.09.1969 r., umowa o pracę z 2.11.1976 r., pismo z 14 i 28.04.1977r, pismo z 25.01.1978r., kwestionariusz-oświadczenie dla celów przyznania nagrody jubileuszowej za 20 lat pracy (akta osobowe ubezpieczonego)]

Ubezpieczony ukończył kurs (...) i eksploatacja sprężarek powietrznych typoszeregu L, LB i K” w dniu 8.12.1978 r

[dowód: świadectwo z dnia 8.12.1978 r. (akta sądowe)]

Z dniem 7.02.1979r. ubezpieczonemu powierzono stanowisko konserwatora sprzętu przeciwpożarowego w Sekcji Utrzymania (...).

[dowód: pismo z dnia 7.02.1979 r.(akta osobowe)]

Jak wynika z kolejnych angaży zmieniających stawkę zaszeregowania na godzinę, odwołującemu przyznawano wynagrodzenie przy uwzględnieniu zajmowanego wówczas stanowiska konserwatora sprzętu przeciwpożarowego.

[dowody: pisma z dnia 6.08.1979 r., 1.08.1980 r., 1.10.1980 r., 1.08.1982 r., 2.01.1985 r., 1.07.1986 r.(akta osobowe ubezpieczonego)]

Od 2.11.1987 r. ubezpieczony został przeniesiony na stanowisko maszynisty sprężarek i dmuchaw – konserwatora sprzętu p.poż. w D. Utrzymania (...) Zakładu (...).

[dowód: pismo z dnia 2.11.1987 r. (akta osobowe)]

W okresie od 2.11.1987 r. do 31.12.1998 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obsługiwał sprężarki z okresami przerw związanych z oddelegowaniem do innych czynności. I tak skarżący został oddelegowany m.in. od 12.06.1990 r. na okres jednego miesiąca do pracy w dziale BHP, celem przeprowadzenia atestacji sprzętu p. pożarowego na terenie zakładu(pismo z dnia 11.06.1990 r.) oraz na okres od 23.07.1990 r. do 31.08.1990r. do prac związanych z naprawą i konserwacją sprzętu ochrony p. pożarowej na terenie fabryki z jednoczesnym podporządkowaniem w tym okresie pod samodzielnego inspektora ds. bhp i pożarnictwa (pismo z dnia 19.07.1990 r.)

W skład obsługiwanej stacji sprężarek wchodziła chłodnia końcowa, 3 sprężarki oraz chłodnia rozbryzgowa, a obsługa w/w stacji wymagała stałej obecności.

[dowody: zeznania ubezpieczonego oraz J. T., pisma z dnia 11.06.1990 r. oraz z dnia 19.07.1990 r.(akta osobowe ubezpieczonego)]

Zasadniczo w okresie spornym w zakładzie (...) nie miały miejsca przypadki zaszeregowania pracowników na stanowiskach innych aniżeli faktycznie zajmowane, przy czym wyjątek w tym zakresie stanowili tokarze i ślusarze, nie dotyczyło to natomiast operatorów sprężarek.

[dowody: zeznania świadków J. T. i U. F.]

W okresie od stycznia 1979 r. do 31.12.1998 r. przełożonymi ubezpieczonego byli J. T. (pośrednio) oraz od 1990 r. H. L., którzy kierowali działem utrzymania ruchu (...).

[dowody: zeznania świadków J. T. i H. L. oraz akta osobowe tych świadków.]

W całym okresie spornym tj. od 1.01.1979 r. do 31.12.1998 r. zakład pracował na zmiany i na każdej z nich wymagane było obsługiwanie stacji sprężarek.

[dowód: zeznania H. L. oraz ubezpieczonego]

W związku z zatrudnieniem w (...), w którego miejsce jako następcą prawnym od 1.01.1994 r. wstąpił (...) Sp. z o.o. Zakład w B. – R., ubezpieczonemu wydano świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 10.06.2014 r., z którego wynika, że w/w w okresie od 2.11.1987 r. do 15.05.2002 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku maszynisty sprężarek i dmuchaw-konserwatora sprzętu p.poż. wymienioną w wykazie A, dziale XIV, poz. 9.

[dowód: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 10.06.2014 r.(akta organu rentowego)]

W/w świadectwo pracy wystawiła U. F., która została zatrudniona w (...) od 2004 r., a do jej zakresu obowiązków należało m.in. wystawianie na polecenie przełożonych w oparciu o dostępną dokumentację pracowniczą świadectw pracy poświadczających pracę w warunkach szczególnych.

[dowód: zeznania U. F. oraz jej akta osobowe]

Sąd uznał zebrany w sprawie materiał dowodowy za spójny i kompletny, a przez to mogący stanowić podstawę dla poczynienia rzetelnych ustaleń w sprawie oraz wydania orzeczenia opartego na faktach.

Nadmienić należy jednak, że Sąd wprawdzie dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o zeznania świadków słuchanych na okoliczność rodzaju i charakteru prac wykonywanych przez skarżącego w okresie spornym, przy czym Sąd nie dał wiary ich twierdzeniom w całości. W szczególności za w pełni spójne i logiczne nie zostały uznane zeznania J. T.. W/w jako przełożony ubezpieczonego nie znał zasad na jakich wypłacano dodatek za pracę w warunkach szkodliwych w okresie od 1.01.1979 r. do 31.12.1998 r., nie dysponował dokładną wiedzą dotyczącą przebiegu zatrudnienia odwołującego, w tym m.in. w zakresie ukończonego przez skarżącego kursu referentów ochrony przeciwpożarowej, czy też pełnienia funkcji konserwatora p.poż, tj. odnośnie okoliczności stwierdzonych w aktach osobowych skarżącego. Przesłuchiwany nadto w sposób niejasny odpowiedział na zapytanie Sądu dotyczące rzeczywistej daty podjęcia przez ubezpieczonego pracy jako maszynista sprzężarek, wskazując na wrzesień 1978 r., która pozostaje w rozbieżności z jednoczesnym twierdzeniem jakoby w okresie spornym nie było dopuszczalne wykonywanie zakresu czynności związanych z obsługą sprzężarek bez stosownych uprawnień. W związku z powyższym zeznania świadka J. T. nie są i nie mogą być wyłącznym źródłem dowodowym dla oceny okresu zatrudnienia od 1.01.1979 r. do 1.11.1987 r. W braku bowiem świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych za w/w okres, Sąd jest obowiązany ze szczególną ostrożnością badać charakter pracy ubezpieczonego.

Za przekonywujące uznano natomiast zeznania H. L. oraz U. F., którzy przedstawili Sądowi informacje obejmujące drugą część okresu spornego. Jak ustalono H. L. współpracował ze skarżącym od 1990 r. jako jego przełożony. U. F. wprawdzie zatrudniona była w (...) od 2004 r., to jednak jak oświadczyła miała styczność z aktami osobowymi pracowników tamtejszego zakładu, a zatem jej twierdzenia w przedmiocie praktyk wpisywania angaży uznano za wymierne dla zbadania i oceny rzetelności treści dokumentacji pracowniczej skarżącego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści ust. 2 w/w przepisu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z kolei według ust. 2 art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 w/w ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., nr 8, poz.43 ze zm.).

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany 25 - letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Natomiast jak stanowi § 1, ust. 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Jedyną okolicznością sporną w niniejszej sprawie pozostawało rozstrzygnięcie, czy ubezpieczony udowodnił (na dzień 31.12.1998 r.) wymagany 15- letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie uwzględnił bowiem odwołującemu całego okresu zatrudnienia, tj. od 1.01.1979 r. do 1.11.1987 r. oraz od 2.11.1987 r. do 31.12.1998 r. w charakterze operatora sprzężarek.

W ocenie Sądu praca świadczona przez odwołującego w okresie spornym kwalifikuje się do zaliczenia do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych tylko w części. Mianowicie, taki charakter pracy przypisać należy czynnościom wykonywanym w związku z zatrudnieniem skarżącego od 2.11.1987 r. do 31.12.1998 r. w (...), późniejszym (...) Sp. z o.o.

Wykonywane przez ubezpieczonego prace są wymienione w wykazie A, dziale XIV, poz. 9 stanowiącym załącznik do powoływanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zawierającym wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. W wykazie A, dziale XIV, poz. 9 figurują prace polegające na bezpośredniej obsłudze sprzężarek.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w zdaniem Sądu praca świadczona przez skarżącego w okresie od 1.01.1979 r. do 1.11.1987 r. nie jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r.

Sąd miał na uwadze m.in. zeznania U. F. oraz J. T. z których w sposób jednoznaczny wynika, że w okresie zatrudnienia skarżącego w (...) zasadniczo nie miała miejsca praktyka odnotowywania w aktach osobowych zaszerogowania pracowników na stanowiskach odmiennych, aniżeli faktycznie zajmowane, ewentualne natomiast wyjątki w tym zakresie nie obejmowały operatorów sprzężarek. W związku z powyższym brak jest podstaw do uznania za prawdziwe twierdzenia odwołującego w tym przedmiocie. Nie jest również dla Sądu wiarygodne twierdzenie ubezpieczonego jakoby nie był świadom wpisów dokonywanych w aktach osobowych, tj. faktu zajmowania stanowiska konserwatora

sprzętu przeciwpożarowego, skoro okoliczność ta wynika z dokumentów dotyczących wynagrodzenia - wysokości stawki wypłacanej na godzinę, a podawanych do wiadomości pracowników.

Nie bez znaczenia pozostają zeznania J. T., które w ocenie Sądu są sprzeczne wewnętrznie w kwestii momentu podjęcia przez ubezpieczonego czynności operatora sprężarek. Świadek ten bowiem z jednej strony zapewniał, iż odwołujący na pewno podjął pracę jako maszynista stacji sprężarek we wrześniu 1978 r., a jednocześnie wskazał, że wówczas niemożliwym było obsługiwanie tego typu urządzeń bez uprawnień, podczas gdy skarżący takie uprawnienia nabył dopiero 8.12.1978 r., co w sposób oczywisty podważa wiarygodność twierdzeń J. T.. W końcu zupełnie oderwanym od faktów pozostaje dla Sądu przyjęcie, iż ubezpieczony był jedynym operatorem sprężarek mając na uwadze zmianowy czas pracy obowiązujący w (...) w okresie spornym.

W związku z tym, że za sporny okres od stycznia 1979 r. do 1.11.1987 r. brak jest rzetelnych źródeł dowodowych potwierdzających szczególny charakter pracy wykonywanej przez odwołującego, Sąd nie mógł uznać tak wykonywanej pracy wbrew wszelkim dowodom za pracę w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. W istocie bowiem jedynym świadkiem, który dysponuje wiedzą w przedmiocie pracy odwołującego od 1.01.1979 r. do 1.11.1987 r., jest J. T., co z wcześniej przytoczonych powodów nie pozwala z dostatecznym stopniem prawdopodobieństwa przyjąć, że skarżący wykonywał wówczas pracę w warunkach szczególnych, a zatem Sąd zeznania J. T. w zakresie uznanym za niezgodny z rzeczywistym stanem faktycznym, uzupełnił treścią zapisów poczynionych w aktach osobowych ubezpieczonego.

Odnosząc się natomiast do pierwszej części okresu spornego, Sąd wprawdzie stwierdził, że odwołujący pracował jako operator sprężarek od 2.11.1987 r. do 31.12.1998 r. z przerwami wynikającymi z oddelegowania do wykonywania innych czynności, przy czym staż ten nie daje ubezpieczonemu wymaganych 15-let pracy w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. Powyższe przyjęto w oparciu o zeznania świadków J. T. (częściowo), H. L., U. F., ubezpieczonego, jak również biorąc pod uwagę fakt wystawienia świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych za ten okres.

Reasumując Sąd uznał, że ubezpieczony nie legitymuje się na dzień 31.12.1998 r. wymaganym 15 - letnim okresem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Mając na względzie powyższe Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

SSO Grażyna Łazowska